

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПЕРСОНОГЕНЕТИЧНИЙ КОНТЕКСТ: СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	9
Барчі Б. В., Васько А. І. Мотивація навчальної діяльності шляхом використання Інтерактивних технологій.....	9
Барчі Б. В., Прокоп М.С. Професійне самовиховання майбутніх фахівців.....	11
Барчі Б. В., Югас О.М. Психологічні особливості професійного спілкування філолога.....	13
Барчій М.С., Воронова О.Ю. Пензелик В.С. Гендерні особливості ціннісних орієнтацій здобувачів вищої освіти.....	15
Барчій М.С., Попович А.М. Формування позитивної мотивації учіння молодших школярів в умовах дистанційного навчання.....	17
Барчій М.С., Ямчук Т.Ю. Творча активність людей похилого віку.....	19
Боднар Г.І. Сценічна витривалість та хвилювання під час художнього виконання творів.....	21
Бохонкова Ю. О. Використання особистістю випереджальної стратегії поведінки в сучасних реаліях.....	24
Брецько І.І., Буртин М.І., Бучмей І.І. Вплив стосунків у сім'ї на агресивність у дітей.....	26
Брецько І.І., Бучмей І.І., Козловська Н.В. Соціальна ситуація розвитку в студентському віці.....	28
Брецько І.І., Бучмей І.І., Тігор М.П. Соціально-психологічна характеристика підлітків, як вікової категорії.....	29
Брецько І.І., Бучмей І.І., Тороній Д.І. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності.....	31
Брецько І. І., Бучмей І.І., Цип'яшук А.А. Вплив сімейної депривації на особливості уявлень про майбутнє сімейне життя підлітків.....	33
Брецько І.І., Бучмей І.І., Чекан Н.В. Психологічні напрями становлення економічної ідентичності в ранній юності.....	34
Бугайова Н.М., Бугайова О.О. Адаптація студентів-першокурсників до навчання у закладах вищої освіти.....	36
Воронова О.Ю. Рефлексія як механізм саморегуляції особистості.....	38
Воронова О.Ю., Барчій М.С., Туріна Л.Ф. Особливості впливу рефлексії на пізнавальну активність юнаків.....	40
Гошовський Я.О., Гошовська Д.Т. Особливості родинних зв'язків та шлюбно-сімейних стосунків у сім'ях заробітчан.....	43
Іванюк О.С., Мельник Ю.В. Дослідження духовних цінностей осіб юнацького віку.....	45
Кикоть С.М., Алмашій І.І. Екологопсихологічна модель у формуванні екологічної культури студентської молоді.....	46
Коломієць Л. І. , Литвак Т. Г. . Інноваційний потенціал осіб юнацького віку.....	48
Kostiu S. Manipulation in the context of socio-psychological adaptation of the individual.....	50
Костю С.Й., Ямчук Т.Ю., Долинай М.І. Психологічні аспекти формування світогляду молодших школярів.....	52
Костю С.Й., Ямчук Т.Ю., Долинай М.І. Психологічні аспекти емоційного розвитку дітей.....	54
Котубей В.Ф., Томинець М.П. Духовний аспект становлення особистості.....	55

близьких. Високий рівень сформованості соціальних та загальнолюдських цінностей властивий 22,2% досліджуваної вибірки, для таких людей характерно прагнення до соціальної справедливості, рівності та стурбованості питаннями устрою держави, політики, економіки, світового порядку, проблеми довкілля та екології, майбутнього людської цивілізації, а пріоритетом для них є гуманістичні людські якості. В 30,2% досліджуваних переважають духовні цінності, які відносяться до V рівня розвитку свідомості та самосвідомості, таким людям властиво усвідомлення єдності всього живого, вони, як правило переймаються питаннями вищих духовних ідеалів та єдності Буття та Свідомості.

Таблиця 1.

Методика «Здійснення бажань»				
Курс	I рівень свідомості	II рівень свідомості	III-IV рівні свідомості	V рівень свідомості
	Егоцентричні цінності (споживання)	Сімейні цінності	Соціальні, загальнолюдські цінності	Духовні цінності (самовіддачі)
Кількість респондентів	19	13	14	17
У %	27	20,6	22,2	30,2

Отже, теоретичний аналіз дав змогу проаналізувати феномен духовних цінностей. Стало зрозуміло, що духовні цінності – це сукупність моральних орієнтирів людської свідомості, що визначають поведінку людини в суспільстві та її смисложиттєві орієнтири. Емпіричне дослідження духовних цінностей показало, що духовні цінності є важливими для переважної більшості респондентів. Не менш важливими для іншої категорії респондентів були егоцентричні цінності споживання. В перспективі ми плануємо дослідити духовні цінності різних вікових категорій.

Література

1. Альбуханова-Славська К. А. Стратегія життя. М.: Мысль, 1991. 229с
2. Помиткін Е.О. Психологічна діагностика духовного потенціалу особистості : посібник / Е.О. Помиткін. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. — 144 с.
3. Сергієнко С. Життєстійкість як один із ресурсів особистості / Сергієнко С. // Збірник тез X Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції. – 2017
4. Титаренко Т. М. Життєстійкість особистості: соціальна необхідність та безпека / Т. М. Титаренко, Т. О. Ларіна. – К.: Марич, 2009. – 104 с
5. Шкіренко О. В. Психологічний зміст духовних цінностей і культури особистості майбутнього професіонала [Електронний ресурс]/О.В.Шкіренко. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/5995/>

УДК 159.9:316.6

КИКОТЬ С.М.
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
АЛМАШІЙ І.І.
Мукачівський державний університет

ЕКОЛОГОПСИХОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Зміни в навколишньому середовищі та життєдіяльності людей, що викликані екологічною кризою, зумовлюють необхідність пошуків шляхів переорієнтації світоглядних основ буття та суспільного виробництва у взаємодії людини з природою. Важливого значення в цьому відношенні набувають інноваційні психологічні підходи до екологічної освіти й виховання підростаючого покоління, які повинні бути спрямовані на формування домінуючих екологічних цінностей вихованців, вироблення в них умінь бачити, відчувати та усвідомлювати повноту явищ природи, бути причетними до проблем довкілля[1,2].

Це викликає потребу подальшого вдосконалення процесу формування екологічної свідомості на підґрунті психологічної теорії і практики. Метою даного процесу є зміна ставлення школярів не лише до світу природи, що оточує, а й самої людини до себе як частини природи.

У формуванні екологічної культури провідна роль належить предметам природничого циклу, але і в процесі викладання гуманітарних предметів за своїм змістом, спрямованістю вони орієнтують студентську молодь різних спеціальностей на практичну діяльність в природному середовищі.

Вихідними параметрами екологічної освіти та культури студентської молоді є психолого-педагогічні умови:

- сформованість високого рівня екологічної ерудованості студентів, гармонійних екологічних уявлень, здатності молоді до якнайповнішої змістової оцінки екологічної ситуації, високого рівня розуміння студентами реальної чи штучно створеної вчителем екологічної ситуації, високого рівня здатності до ідентифікації джерела загрози, сформованість екологічних настановлень, інтегрованих екологічних переконань тощо;

- сформованість у молоді позитивного адекватного ставлення до природних об'єктів, здатності до відрефлексування цього ставлення, розвиток потреби "спілкування" з природою, виявлення турботи щодо її стану в теперішній час та в майбутньому, сформованість здатності до емотивної оцінки екологічної ситуації, прийняття молоддю системи емотивно забарвлених "еталонів" особистості естетичного, етичного та вітального характеру як таких, що є для молоді особистісно значущими.

Організаційною формою програми впливу варто обрати еколого-психологічний тренінг. Підґрунтям тренінгового курсу може виступати компліцит-концептуальний підхід до екологічної освіти і виховання та екопсихологічна модель "Я-відношення". У відповідності до даного підходу екологічна свідомість набуває компліцитного характеру саме через категорію "еко-Я-відношень". Трансформація екологічної свідомості під впливом екотехногенної катастрофи відбувається за такою схемою: зміна позитивних екоорієнтованих психічних станів на негативні – поява проекологічних дій і

вчинків – утрата екологічного досвіду та екоцінностей – формування екодистрибутивного екологічного мислення.

Література

1. Андрієвський Б. М. Організаційно-педагогічні умови формування екологічної культури студентів / Б. М. Андрієвський // *Наук. вісн. Мукач. держ. ун-ту / М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т* ; [редкол: Пехньо В. І. та ін.]. – Мукачево, 2009. – № 7. – С. 97–101. – Бібліогр.: 4 назви.

2. Білик Л. І. Технології застосування методів формування екологічної відповідальності студентів / Л. І. Білик // *Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / М-во освіти і науки України; Наук.-метод. центр вищої освіти. – К., 2006. – Вип. 44. – С. 43–48.*

УДК 159.923

КОЛОМІЄЦЬ Л. І. , ЛИТВАК Т. Г
*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ

Інноваційний потенціал осіб юнацького віку сприяє можливостям їх кращої самореалізації в сучасних трансформаційних умовах, адаптації до мінливих і невизначених обставин, посилює особистісну й професійну мобільність. Нешаблонність, креативність, творчість, готовність до саморозвитку, відкритість новому досвіду дозволяють юнакам і дівчатам збагачувати свій особистісний потенціал, сповна використовувати його для нових досягнень, формулювання наступних цілей, суб'єктивно значущих домагань тощо.

У наукових публікаціях інноваційний потенціал особистості визначається як достатньо динамічна, складна й поліфункціональна система, яка визначає здібності людини до взаємодії з навколишнім середовищем й реалізації активності з метою його перетворення і самозмінювання (Ю. Власенко); як сукупність ресурсів, на основі яких надбудовуються нові складні системні властивості особистості (О. Боковець) тощо. Розкриттям вікових аспектів інноваційного потенціалу молоді опікувалися також О. Аніщенко, О. Большакова, Л. Козак, О. Петіна, О. Попович, Т. Терехова, Є. Ушенков, І. Форостюк, С. Шандрук та інші дослідники.

Згідно з переконаннями О. Петіної, інноваційний потенціал молоді об'єднує сукупність специфічних якостей, можливостей і здібностей, здатність до новаторства, формування нових поглядів на розв'язання життєвих проблем, спроможність юнаків і дівчат займатися інноваційною діяльністю й досягати поставлених цілей [1, с.188].

В. Моляко, С. Пухно, А. Харченко важливою характеристикою інноваційного потенціалу юнацтва вважають творчі здібності, що проявляються у прагненні до пізнання нового, відмові від шаблонів, високій компетентності [2, с.230]. Ці дослідники роблять наголос й на важливості вивчення творчого мислення, індикаторами якого пропонують уважати

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>